

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Asan/14/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8018200495
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kristína Babiaková
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2026:8018200495.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kristíny Babiakovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudkyne JUDr. Anity Filovej a sudcu JUDr. Rastislava Dlugoša, PhD., v právnej veci žalobkyne: KAMŽÍK, s.r.o., so sídlom Rázusova 2677/10, 058 01 Poprad, IČO: 44 807 147, právne zastúpená zastupujúcim advokátom: JUDr. Rastislav Cestický, so sídlom Palackého 1, 040 01 Košice, proti žalovanému: Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie, so sídlom Bajkalská 21/A, P. O. Box 29, 827 99 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SK/0361/99/2017 zo dňa 16. júla 2018, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 5S/71/2018-135 zo dňa 18. februára 2020, takto

rozhodol:

I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 5S/71/2018-135 zo dňa 18. februára 2020 mení tak, že rozhodnutie žalovaného č. SK/0361/99/2017 zo dňa 16. júla 2018 zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

II. Žalobkyni priznáva právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov kasačného konania ako aj konania pred správnym súdom.

odôvodnenie:

I. Priebeh administratívneho konania

1. Slovenská obchodná inšpekcia, Inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Prešove pre Prešovský kraj (ďalej len „prvostupňový orgán“) vykonal u žalobkyne kontrolu, o výsledkoch ktorej spísal inšpekčné záznamy zo dňa 11. augusta 2016 a 1. decembra 2016. Na základe výsledkov kontroly a vykonaného správneho konania prvostupňový orgán rozhodnutím č. P/0517/07/16 zo dňa 28. apríla 2017 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) uznal žalobkyňu za vinnú z porušenia zákazu, podľa ktorého predávajúci nesmie upierať spotrebiteľovi právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách podľa § 4 ods. 2 písm. b) v spojení s § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení účinnom do 20. júla 2020 (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“), ktorého sa žalobkyňa dopustila tak, že v zmluvách o výhradnom sprostredkovaní predaja EXKLUZIVITA zo dňa 12. januára 2016, 15. januára 2016, 20. januára 2016, 2. apríla 2016 a 5. apríla 2016, ktoré mali charakter spotrebiteľských zmlúv, zakotvila zmluvné podmienky:

· 1) v záhlaví zmluvy v znení: „uzavretá podľa § 642 a nasl. Obchodného zákonníka...“

· 2) v čl. I. bode 1.4 v znení: „Sprostredkovateľovi vzniká nárok na províziu, ak je uzavretá kúpna zmluva alebo rezervačná zmluva s treťou osobou, ktorá je predmetom sprostredkovania. V prípade, že po uzavretí rezervačnej zmluvy nedôjde k podpisu samotnej kúpnej zmluvy z dôvodu na strane tretej osoby, znižuje sa provízia o jednu polovicu a druhá polovica patrí záujemcovi. V prípade, že po uzavretí rezervačnej zmluvy nedôjde k podpisu samotnej kúpnej zmluvy z dôvodu na strane záujemcu, sprostredkovateľ má nárok na províziu v čl. III. V plnej výške z vlastných zdrojov záujemcu. Sprostredkovateľovi vzniká nárok na províziu v plnej výške aj v tom prípade, ak záujemca neposkytne

sprostredkovateľovi súčinnosť potrebnú k realizácii sprostredkovateľskej zmluvy (napr. neoznami údaje potrebné na vypracovanie kúpnej zmluvy.“

· 3) v čl. II. bode 2.3 v znení: „Sprostredkovateľ zabezpečí vyhotovenie Rezervačnej zmluvy s tretou osobou, prípadne Zmluvy o budúcej kúpnej zmluve, Kúpnej zmluvy, Návrhu na vklad vlastníckeho práva do Katastra nehnuteľností a zabezpečí všetky potrebné podklady pre zavkladovanie vlastníckeho práva kupujúceho k predmetu sprostredkovania.“

· 4) v čl. II. bode 2.4 v znení: „V prípade, že počas platnosti tejto zmluvy záujemca uzavrie kúpnu zmluvu na predaj nehnuteľnosti s inou osobou ako mu sprostredkuje sprostredkovateľ (aj s osobou, ktorú našiel sám záujemca), má sprostredkovateľ nárok na zmluvnú pokutu vo výške provízie uvedenej v čl. III. Záujemca sa počas platnosti tejto zmluvy zaväzuje nepredať, nedarovať alebo inak scudzit' predmet sprostredkovania inej osobe ako mu sprostredkuje sprostredkovateľ.“

· 5) v čl. II. bode 2.5 v znení: „Záujemca so sprostredkovateľom sa dohodli, že Zmluva o výhradnom sprostredkovaní predaja sa uzatvára na dobu určitú a to na období ... mesiacov od podpisu tejto zmluvy. V prípade, že zo strany ktoréhokoľvek účastníka tejto zmluvy nedôjde najmenej 5 dní pred skončením jej platnosti k doručeniu oznámenia, že už nemá záujem na ďalšom predĺžení tejto zmluvy, platnosť tejto zmluvy sa automaticky predlžuje vždy o ďalšie dva kalendárne mesiace“

· 6) v čl. III. bode 3.3 v znení: „V prípade ak po skončení zmluvného vzťahu uzatvorí záujemca kúpnu zmluvu s tretou osobou, ktorú mu sprostredkoval sprostredkovateľ, má sprostredkovateľ nárok na províziu podľa bodu 3.1. Dokladom tejto skutočnosti bude evidencia sprostredkovateľa o osobách, ktoré si boli obzrieť predmet sprostredkovania, ktorými založila značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

2. Zároveň prvostupňový orgán uložil žalobkyni podľa § 24 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa pokutu vo výške 5.000,- EUR.

3. Žalovaný rozhodnutím č. SK/0361/99/2017 zo dňa 16. júla 2018 (ďalej len „rozhodnutie žalovaného“) prvostupňové rozhodnutie zmenil tak, že vypustil z prvého výroku prvostupňového rozhodnutia body týkajúce sa zmluvných podmienok obsiahnutých v čl. II. bod 2.3 a II. bode 2.4 dotknutých spotrebiteľských zmlúv a za skutok vo zvyšku nezmenený uložil podľa § 24 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa žalobkyni pokutu 3.500,- EUR.

4. K výške sankcie žalovaný uviedol, že v prípade zisteného porušenia zákona je povinný pristúpiť k uloženiu sankcie. Žalobkyni bola napriek závažnosti jej konania a značnému množstvu zistených nedostatkov uložená pokuta 3.500,- EUR, ktorá v korelácii s maximálnou výškou sankcie, ktorú môže správny orgán uložiť za preukázané porušenie povinnosti (66.400,- EUR), sa pohybuje na dolnej hranici. Navyše finančný postih nemôže byť neprimerane mierny, musí v sebe obsahovať represívnu zložku a aj preventívnu zložku. Výška sankcie tiež podľa žalovaného odzrkadľuje to, že išlo zo strany žalobkyne o prvé porušenie. Sankcie sú v tomto prípade postavené na objektívnej zodpovednosti, teda nemožno zohľadňovať subjektívne okolnosti, ktoré spôsobili porušenie zákona. Používanie neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách považuje žalovaný za závažné porušenie zákonných povinností, keďže je spôsobilé založiť výraznú nerovnosť v právach a povinnostiach zmluvných strán.

II. Priebeh konania pred správnym súdom a jeho rozhodnutie

5. Proti rozhodnutiu žalovaného podala žalobkyňa správnu žalobu, ktorou žiadala zrušiť rozhodnutie žalovaného. Namietala, že záhlavie preverovaných zmlúv bolo v súlade so zákonom. Podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 642 a nasl. Obchodného zákonníka sa zmluvné strany, vrátane spotrebiteľa, môžu rozhodnúť, že sa na ich zmluvný vzťah bude vzťahovať Obchodný zákonník. Navyše preskúmané zmluvy sú individuálnymi zmluvami. Ani ďalšie zmluvné podmienky žalobkyňa nepovažovala za neprijateľné.

6. Žalobkyňa tiež uviedla, že rozhodnutie bolo vydané po uplynutí prekluzívnych lehôt, keď kontrolná činnosť bola začatá pôvodne kvôli zmluvám z roku 2012 a zmluvy z roku 2016 nemali správne orgány vôbec posudzovať, lebo na to nemali ani súhlas dotknutých spotrebiteľov. Celá kontrola bola podľa žalobkyne iniciovaná len na podnet pani N. I., ako reakcia na jej prehratý súdny spor so žalobkyňou. Na tento podnet nemali príslušné orgány vôbec reagovať, keďže v zmluvnom vzťahu so žalobkyňou nebola pani N. I., ale pán N. I..

7. Ako porušenie procesných predpisov žalobkyňa vnímala tiež to, že dňa 1. decembra 2016 vykonali zamestnanci prvostupňového orgánu kontrolu v sídle žalobkyne, pričom z inšpekčného záznamu nevyplýva, ktorí zamestnanci túto kontrolu vykonali. Rovnako žalobkyňa namietala manipuláciu so spisom pri nahliadnutí do spisu, keď tento bol dňa 15. mája 2017 predložený až po cca 45 minútach.

Počas tejto doby mali zamestnanci dopĺňať do spisu listiny a upravovať obsah spisu (prepísali údaj o dátume podania podnetu z 14.10.2016 na 14.04.2016). Nebol tiež vykonaný výsluch svedkov T.. O. Z. a T.. B. Z..

8. Rozhodnutie žalovaného je podľa názoru žalobkyne tiež nedostatočne odôvodnené, keď sa nevysporiadava so skutočnosťou, že konanie bolo začaté nezákonne, na základe podnetu osoby, s ktorou nemala žalobkyňa zmluvný vzťah, v snahe zvrátiť rozsudky príslušných súdov a bez súhlasu ďalších dotknutých spotrebiteľov.

9. Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 5S/71/2018-135 zo dňa 18. februára 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) správnu žalobu zamietol.

10. Správny súd sa stotožnil so žalovaným, že dotknuté zmluvy o výhradnom sprostredkovaní predaja EXKLUZIVITA sú podľa § 52 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskými zmluvami, s obsahom ktorých sa spotrebiteľ síce má právo oboznámiť pred podpisom, ale ich obsah nemôže ovplyvniť. Podľa správneho súdu bolo preukázané, že súčasťou týchto zmlúv boli dojedania, ktoré spotrebiteľ nemohol ovplyvniť a boli vopred pripravené. Žalovaným vymedzené zmluvné podmienky pritom nastoľujú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

11. Bolo preukázané, že žalobkyňa uzatvárala dotknuté zmluvy podľa Obchodného zákonníka. Z ustálenej rozhodovacej činnosti pritom vyplýva, že ak sa spotrebiteľská zmluva uzavrie podľa Obchodného zákonníka, tak okrem pojmového vymedzenia a podstatných náležitostí sa bude spravovať podľa Občianskeho zákonníka, keďže jeho ustanovenia sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Podľa § 52 Občianskeho zákonníka je pritom spotrebiteľskou zmluvou každá zmluva, bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách sa použijú vždy, ak je to na prospech spotrebiteľa ako zmluvnej strany (§ 59 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom a účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

12. K ďalším zmluvným dojednaniám správny súd poukázal na to, že sprostredkovateľská zmluva podľa § 774 a nasl. Občianskeho zákonníka má ako pojmový znak povinnosť záujemcu poskytnúť odmenu sprostredkovateľovi len vtedy, keď bol výsledok (uzavretie zmluvy) dosiahnutý pričinením sprostredkovateľa. Zmluvné ustanovenia rozširujúce nárok na vyplatenie odmeny nad rámec zákona, je podľa správneho súdu možné považovať za odporujúce zákonu. Žalobkyňa sa teda včlenením ďalších ustanovení do formulárovej zmluvy snažila nad rámec zákona rozšíriť okruh prípadov, kedy by jej mala patriť provízia. Takéto dojednania sú podľa správneho súdu neplatné s odkazom na § 39 Občianskeho zákonníka. Zmluvné podmienky sa podľa správneho súdu nemôžu odchýliť od § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa, čo nastalo v prípade čl. I bod 1.4, čl. II. bod 2.5 a v čl. III bode 3.3 dotknutých zmlúv.

13. Čo sa týka zachovania lehôt na ukládanie sankcií správny súd poukázal na skutočnosť, že podľa § 24 ods. 7 zákona o ochrane spotrebiteľa je v zákonnej lehote potrebné uložiť pokutu, a to najneskôr do 4 rokov odo dňa, keď k porušeniu povinnosti došlo. Konanie o uložení pokuty pritom možno začať do 12 mesiacov odo dňa, keď orgán dozoru zistil porušenie povinnosti. V predmetnej veci sa inšpektori prvostupňového orgánu dozvedeli o protiprávnom konaní žalobkyne pri vykonanej kontrole 11. augusta 2016 a 1. decembra 2016, a teda konanie o uložení pokuty bolo začaté do 12 mesiacov od tohto momentu (prvostupňové rozhodnutie bolo vydané 28. apríla 2017). Konanie teda nezačalo po uplynutí prekluzívnej lehoty. Predmetom kontroly totiž boli zmluvy z januára a apríla 2016, nie žalobkyňou namietaná zmluva z novembra 2012. Žalovaný uložil žalobkyňi pokutu rozhodnutím zo dňa 16. júla 2018, teda do 4 rokov odo dňa, keď k porušeniu povinnosti došlo.

14. K ďalším námietkam správny súd uviedol, že podľa § 10 ods. 1 bod 4 zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o štátnej kontrole“) Slovenská obchodná inšpekcia pri výkone svojej kontrolnej činnosti spolupracuje s orgánmi verejnej správy a okrem iného pri svojej činnosti využíva aj oznámenia a podnety občanov. Svoju činnosť tak môže vykonávať na základe podnetu ktoréhokoľvek občana, nielen dotknutého spotrebiteľa, ako tvrdí žalobkyňa. Za nedôvodnú považoval správny súd tiež námietku, že z inšpekčného záznamu nevyplýva, ktorí zamestnanci vykonali kontrolu. Z § 5 ods. 5 zákona o štátnej kontrole totiž vyplýva, že inšpektor sa preukazuje preukazom pri výkone kontroly a vykonanie tohto úkonu nebolo sporné. Čísla preukazov kontrolórov pritom v inšpekčnom zázname sú uvedené. Správny súd nezistil ani nekompletnosť administratívneho spisu či manipuláciu s ním. Rozhodnutie žalovaného považoval správny súd za dostatočne odôvodnené.

III. Kasačná sťažnosť a priebeh konania na kasačnom súde

15. Proti napadnutému rozsudku podala kasačnú sťažnosť žalobkyňa - sťažovateľka z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f) a g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov

(ďalej len „SSP“). Žiadala zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť správne mu súdu na ďalšie konanie, alternatívne tento zmeniť tak, že bude zrušené rozhodnutie žalovaného.

16. Sťažovateľka namietala, že správny súd sa vôbec nevyporiadal s jej argumentáciou, že záhlavie dotknutých zmlúv a zmluvné podmienky čl. I bod 1.4, čl. II bod 2.5 a čl. III bod 3.3 nie sú neprijateľné zmluvné podmienky. Týmto zaťažil napadnutý rozsudok vadou podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP.

17. Sťažovateľka ďalej zopakovala svoju žalobnú argumentáciu o tom, že kontrola môže začať len na základe podnetu zmluvami dotknutého spotrebiteľa, čomu tak v tomto prípade nebolo, že môžu byť preskúmané zmluvy len na základe súhlasu dotknutých spotrebiteľov (keďže tieto obsahujú citlivé informácie o nich) a pod. S názormi správneho súdu sa v tejto časti nestotožnila.

18. Zopakovala tiež svoj názor, že prekluzívne lehoty je potrebné počítvať vo vzťahu k zmluve sťažovateľky s pánom N. I. z roku 2012, a preto všetky lehoty v tomto smere uplynuli. Podľa názoru sťažovateľky nemožno kontrolnú činnosť rozšíriť aj na spotrebiteľské zmluvy uzatvorené v roku 2016.

19. Ostatne sťažovateľka vidí nesprávne právne posúdenie veci v tom, že z nového dôkazu, ktorý nemohla sťažovateľka skôr uplatniť, odpovede žalovanej č. 668/55/2020 zo dňa 21. februára 2020 vyplýva, že „pokiaľ spotrebiteľ zmluvu podpísal, máme za to, že sa s jej obsahom riadne oboznámil. SOI nemôže spochybňovať platnosť zmluvy... Preukazovať porušenie § 7 a nasl. zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa je obvykle veľmi zložitá a každé tvrdenie spotrebiteľa (napríklad, že i napriek podpisu nemal možnosť sa so zmluvou oboznámiť a pod tlakom zmluvu podpísal...) musí byť riadne preukázané. Ak jediným, čím spotrebiteľ disponuje je podpísaná zmluva s poskytovateľom služby, kde je v podmienkach ustanovené, že dochádza k predĺženiu zmluvy, uvedené nebude alebo nemusí byť považované za nekalú obchodnú praktiku.“ Sťažovateľka namieta, že žalovaný nepostupuje konzistentne a nerozumie, prečo tento postoj neuplatnil aj v jej prípade.

20. Porušenie práva na spravodlivý proces videla sťažovateľka tiež v tom, že správny súd nevypočul T. O. a T. B. Z. ako svedkov k tvrdenej manipulácii so spisovým materiálom.

21. Ku kasačnej sťažnosti sa vyjadril aj žalovaný, ktorý sa stotožnil s názormi a závermi správneho súdu a kasačnú sťažnosť navrhol ako nedôvodnú zamietnuť. Uviedol, že sťažovateľka zopakovala svoju argumentáciu zo správnej žaloby, a preto poukázal na svoje vyjadrenia v správnom súdnom konaní.

22. Okrem zopakovania argumentácie správneho súdu k zmluvnej podmienke čl. I bod 1.4 dotknutých zmlúv uviedol, že podľa § 774 Občianskeho zákonníka platí, že odmena patrí sprostredkovateľovi za predpokladu, že k uzavretiu sprostredkovaná zmluva došlo pričinením sprostredkovateľa. Medzi činnosťou sprostredkovateľa a uzatvorením zmluvy musí existovať príčinná súvislosť. Na vznik nároku na províziu tak nepostačuje len uzatvorenie rezervačnej zmluvy. Časť hodnotenej podmienky, podľa ktorej si sťažovateľka vyhradila právo na províziu aj v prípade neuzatvorenia kúpnej zmluvy, dokonca aj v prípade neposkytnutia potrebnej súčinnosti, je prejavom hrubej nevyváženosti zmluvného vzťahu v neprospech spotrebiteľa.

23. K zmluvnej podmienke čl. II bod 2.5 dotknutých zmlúv žalovaný uviedol, že zakotvené automatické predĺženie zmluvy vníma ako netransparentnú a nečestnú zmluvnú podmienku. Považuje za neprípustné, aby základom predĺženia platnosti zmluvy mohlo byť aj opomenutie spotrebiteľa alebo iná prekážka, v dôsledku ktorej nedôjde z jeho strany k oznámeniu, že nemá záujem na ďalšom trvaní vzťahu. Takáto podmienka je v rozpore s § 53 ods. 4 písm. n) a u) Občianskeho zákonníka. Ak by sťažovateľka chcela postupovať s odbornou starostlivosťou, mechanizmus automatického predĺženia by ponechala na vôľu slabšej strany, pričom slabšiu zmluvnú stranu by sama informovala o blížiacom sa ukončení zmluvy a jej možnom predĺžení. Ak sťažovateľka poukázala na list žalovaného zo dňa 21. februára 2020, tak žalovaný zdôraznil, že v predmetnej veci nejde o skúmanie a preukazovanie porušenia zákazu nekalých obchodných praktík (ako v dotknutom liste), ale o konanie vo veci porušenia zákazu upierania práva na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami sťažovateľkou, keď v dotknutých spotrebiteľských zmluvách použila neprijateľné zmluvné podmienky. Žalovaný zdôraznil, že nie každý prípad zakotvenia automatickej prolongácie do spotrebiteľskej zmluvy musí byť v rozpore so záujmami spotrebiteľa či predstavovať porušenie právnych predpisov. Vo veci sťažovateľky však tomu tak bolo.

24. K zmluvnej podmienke čl. III bod 3.3 dotknutých zmlúv žalovaný uviedol, že toto ustanovenie zaväzuje spotrebiteľa zaplatiť sťažovateľke províziu, ak uzatvorí kúpnu zmluvu s osobou, ktorú pôvodne sprostredkovala sťažovateľka, kedykoľvek po skončení platnosti sprostredkovateľskej zmluvy - viaže zmluvnú povinnosť na časovo neobmedzenú dobu. Navyše v spojení s čl. I bod 1.4 dotknutých zmlúv umožňuje sťažovateľke, aby od záujemcu províziu inkasovala 2x - najskôr z titulu uzatvorenia rezervačnej zmluvy, ak nedôjde k podpisu samotnej kúpnej zmluvy z dôvodu na strane záujemcu a následne, ak s treťou osobou po skončení platnosti sprostredkovateľskej zmluvy uzavrie spotrebiteľ kúpnu zmluvu. Ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa generálnej klauzuly § 53 ods. 1 Občianskeho

zákonníka. Navyše § 774 Občianskeho zákonníka priznáva vo vzťahu k provízií právnú relevantnosť pričineniu sprostredkovateľa v súvislosti s platným zmluvným vzťahom.

25. Ani zvyšné procesné námietky nepovažoval žalovaný za relevantné.

26. Počas kasačného konania sťažovateľka doručila kasačnému súdu doplnenie kasačnej sťažnosti, v ktorom poukázala na to, že dňa 25. júna 2020 bolo schválené opatrenie - tzv. „Druhá šanca.“ Pri drobných nedostatkoch tak žalovaná nemá dávať podnikateľovi hneď pokutu, ale má mu poskytnúť lehotu na odstránenie zistených nedostatkov. Podľa názoru sťažovateľky je toto opatrenie aplikovateľné aj na jej prípad. Nie je preto namieste uloženie finančnej sankcie, aj keby k porušeniu zákona došlo. Žiadala kasačný súd, aby na túto zmenu v právnej úprave prihliadol.

27. Žalovaný v nasledujúcom vyjadrení uviedol, že s účinnosťou od 21. júla 2020 bol do § 24 zákona o ochrane spotrebiteľa pridaný nový ods. 6 upravujúci mechanizmus popisovaný sťažovateľkou. Podľa názoru žalovaného však tento mechanizmus nie je aplikovateľný na tento prípad, keďže zistené protiprávne konanie s prihliadnutím na jeho závažnosť, spôsob, následky, ako aj charakter predmetných nedostatkov a ich dopad na spotrebiteľa, nemožno hodnotiť ako menej závažné porušenie povinnosti. Navyše v predmetnom prípade došlo k porušeniu povinnosti zo strany sťažovateľky v roku 2016, na zistené konanie sa tak vzťahovala právna úprava zákona o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 1. februára 2016 do 26. septembra 2018, ktorá nový mechanizmus neobsahovala. Vo zvyšku žalovaný zotrval na svojej predchádzajúcej argumentácii.

28. Vec bola dňa 20. júla 2020 predložená na rozhodnutie o kasačnej sťažnosti Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky a bola jej pridelená sp. zn. 6Asan/14/2020. K 1. augustu 2021 prevzal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú agendu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v správnom súdnictve, vrátane prerokúvanej veci (čl. 154g ods. 4, 5 a 6 Ústavy v spojení s § 101e ods. 1 a 2 a § 8a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

29. V súlade s rozvrhom práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rok 2021 bola prerokúvaná vec pridelená náhodným výberom na rozhodnutie senátu 3S v zložení JUDr. Katarína Benczová, Mgr. Kristína Babiaková a JUDr. Zuzana Šabová, PhD., Mgr. Kristína Babiaková bola určená ako sudkyňa spravodajkyňa.

30. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 6Asan/15/2020 zo dňa 9. novembra 2022 prerušil konanie o kasačnej sťažnosti sťažovateľky do rozhodnutia veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 1SVs/2/2022, v ktorom bola riešená právna otázka:

„Právnou otázkou, pri ktorej riešení sa chce predkladajúci senát odchýliť od predchádzajúcej rozhodovacej činnosti Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, je, či je senát kasačného súdu povinný zohľadniť zmenu právnej úpravy v prospech páchatel'a priestupku resp. správneho deliktu, ktorá nastala počas kasačného konania, resp. po vydaní rozhodnutia krajského súdu. Zatiaľ čo podľa právneho názoru vyjadreného v odlišnom rozsudku je takéto zohľadnenie možné (body 58, 61 a 62), predkladajúci senát dospel k opačným záverom.“

31. Počas kasačného konania nadobudol účinnosť rozvrh práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rok 2023 v znení opatrenia č. 5 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa § 27a písm. A štvrtej časti rozvrhu práce v znení účinnom od 1. júna 2023 bola predmetná vec prerozdelená do senátu 8S Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ktorý vo veci koná a rozhoduje v zložení Mgr. Kristína Babiaková (predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa), sudkyňa JUDr. Anita Filová a sudca JUDr. Rastislav Dlugoš, PhD.

32. Veľký senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 1SVs/2/2022 rozhodol rozsudkom zo dňa 11. februára 2026, v ktorom uviedol:

„55. Veľký senát tak podľa inštrukcií Súdneho dvora dospel k záveru, že v prípade žalobcu 1/ (i) došlo k vykonaniu práva Únie a (ii) uložená sankcia má trestnoprávnú povahu. Z dôvodu, že právoplatnosť napadnutého rozsudku krajského súdu a ani § 454 SSP nebráni podľa záverov Súdneho dvora (bližšie bod 34 tohto rozsudku) aplikácii priaznivejšej právnej úpravy v zmysle článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty, bolo potrebné v prípade žalobcu 1/ prihliadnuť na priaznivejšiu právnú úpravu, podľa ktorej skutok, o ktorom sa koná, už nie je priestupkom. Následok prijatého záveru vedie k potrebe zmeny napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s opravným uznesením v podobe zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného vrátane prvostupňového rozhodnutia a vrátenia veci prvostupňovému orgánu na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude potrebné konanie zastaviť z dôvodu, že skutok, o ktorom sa koná, nie je priestupkom [§ 79 ods. 1 písm. a) zákona o priestupkoch].“

56. V nadväznosti na vyššie uvedené odôvodnenie tohto rozsudku je napokon potrebné poukázať na niekoľko skutočností. V prvom rade je to fakt, že závery v ňom uvedené - tak, ako to vyplýva aj z bodu

55 (i) vyššie - veľký senát formuloval výlučne v kontexte správnych deliktov, v rámci ktorých dochádza k vykonaniu práva Únie, pretože práve takýto správny delikt (priestupok) bol predmetom tohto súdneho prieskumu. Nebolo potom dôvodné, aby veľký senát - pre účely tohto kasačného konania - ďalej skúmal uplatniteľnosť predmetných právnych záverov aj na tú skupinu správnych deliktov - v rámci právneho poriadku Slovenskej republiky - ktorými sa právo EÚ nevykonáva. Inak povedané, závery veľkého senátu uvedené v tomto rozsudku nedopadajú per se na právne posudzovanie správnych deliktov, ktorými sa v podmienkach Slovenskej republiky právo EÚ nevykonáva, keď tento rozsudok sa nedotýka doterajšieho právneho rámca (vrátane rozhodovacej praxe Najvyššieho správneho súdu) vzťahujúceho sa na tieto správne delikty - (bez prvku práva EÚ).“

33. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 6Asan/14/2020 zo dňa 26. februára 2026 rozhodol o pokračovaní v kasačnom konaní.

IV. Posúdenie kasačného súdu

34. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Najvyšší správny súd“ alebo kasačný súd“), po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP) a je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k názoru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

35. Kasačný súd dáva do pozornosti, že v predmetnej veci ide o vec správneho trestania podľa § 194 ods. 1 SSP, čo je medzi účastníkmi kasačného konania nesporné. V kasačnom konaní, obdobne ako v správnom súdnom konaní, tak platí, že v týchto veciach kasačný súd nie je viazaný sťažnostnými bodmi v zákonom uvedených prípadoch, medzi inými aj v prípade, ak ide o otázku správnosti aplikácie základných zásad trestného konania, ktoré je potrebné použiť a základných zásad ukladania trestov [§ 453 ods. 2 v spojení s § 195 písm. c) a d) SSP]. Jednou zo základných zásad trestného práva, ktorá sa vzťahuje aj na správne trestanie, je ústavne zakotvená zásada, podľa ktorej sa trestnosť činu posudzuje a trest ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný, s výnimkou situácie, ak je neskorší zákon pre páchatel'a priaznivejší (čl. 50 ods. 6 Ústavy). Inými slovami, podstatou tejto zásady je aj požiadavka, aby sa trest/sankcia ukladali a samotná trestnosť činu posudzovala (v prípade ich zmeny v čase v priebehu rozhodovania o správnom delikte) podľa právnej úpravy najvýhodnejšej pre páchatel'a (napr. rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Asan/9/2020 zo dňa 25. augusta 2022).

36. Podľa § 24 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom do 20. júla 2020: „Za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom alebo právne záväznými aktmi Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa uloží orgán dozoru výrobcovi, predávajúcemu, dovozcovi, dodávateľovi alebo osobe podľa § 9a alebo § 26 pokutu do 66 400 eur; za opakované porušenie povinnosti počas 12 mesiacov uloží pokutu do 166 000 eur.“

37. Podľa § 24 ods. 1, 5 a 6 zákona o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 21. júla 2020 do 30. júna 2024: „(1) Za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom alebo právne záväznými aktmi Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa uloží orgán dozoru výrobcovi, predávajúcemu, dovozcovi, dodávateľovi alebo osobe podľa § 9a alebo § 26 pokutu do 66 400 eur; za opakované porušenie povinnosti počas 12 mesiacov uloží pokutu do 166 000 eur, ak odsek 6 neustanovuje inak.“

(5) Pri určení výšky pokuty sa prihliada najmä na charakter protiprávneho konania, závažnosť porušenia povinnosti, spôsob a následky porušenia povinnosti.

(6) Ak ide o menej závažné porušenie povinnosti podľa odseku 1, na základe postupu podľa odseku 5, orgán dozoru môže pred rozhodnutím o uložení pokuty povinného vyzvať, aby upustil od protiprávneho konania a v určenej lehote vykonal opatrenia na nápravu následkov protiprávneho konania. Vo výzve orgán dozoru oznámi následky protiprávneho konania, určí povinnému primeranú lehotu na výkon opatrení na ich nápravu a poučí ho o následkoch v prípade ich nevykonania. Ak povinný upustí od protiprávneho konania a vykoná opatrenia podľa predchádzajúcej vety, orgán dozoru nevydá rozhodnutie o uložení pokuty. Ak povinný neupustí od protiprávneho konania a nevykoná opatrenia na nápravu následkov protiprávneho konania oznámených vo výzve v určenej lehote, orgán dozoru rozhodne o uložení pokuty podľa odseku 1.“

38. Podľa § 43 ods. 1 písm. a) zákona č. 108/2024 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 108/2024 Z. z.“) orgán dohľadu môže uložiť dohľadanej osobe za porušenie povinnosti podľa a) § 4 ods. 1 písm. g), ods. 2 písm. a), b), f) a g), § 5 ods. 1 písm. a) až k), ods. 2, § 15 ods. 1, 3 až 5, 7 až 9, § 16 ods. 1 a 2, § 17 ods. 1 až 5, 10 až 13, § 20 ods. 9 a 13, § 22 ods. 1, 2, 4 až 9 alebo za porušenie povinnosti podľa § 4 ods. 2 písm. c) v spojení s § 3 ods. 2, § 19 ods. 1 a 2, § 20 ods. 1 až 3, 5, 6 a 10 a § 21 ods. 3 až 6 pokutu vo výške od 200 eur do 2 % obratu dohľadanej osoby za predchádzajúce účtovné obdobie, najviac 200 000 eur.

39. Podľa § 38 ods. 1 písm. b) zákona č. 108/2024 Z. z. orgán dohľadu vec odloží bez toho, aby začal konanie o porušení povinnosti, ak b) dohliadaná osoba pred začatím konania o porušení povinnosti preukázala orgánu dohľadu uzavretie a splnenie dohody so spotrebiteľom alebo so všetkými spotrebiteľmi, ktorých práva alebo právom chránené záujmy boli porušením povinnosti dohliadanej osoby porušené alebo inak dotknuté.

40. Kasačný súd konštatuje, že v predmetnej veci došlo v kasačnom konaní k viacpočetným zmenám právnej úpravy, ktoré môžu mať dopad na právne postavenie sťažovateľky v súvislosti so správnym deliktom, ktorý sankcionoval žalovaný. Jednak ide o režim kvázi „účinnnej ľútosti“ (§ 24 ods. 1, 5 a 6 zákona o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 21. júla 2020 do 30. júna 2024; novela zákona č. 198/2020 Z. z. ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšením podnikateľského prostredia zasiahnutým opatreniami na zamedzenie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19) a na druhej strane ide aj o novú právnu úpravu odloženia veci a zmiernenia sankcií (§ 43 ods. 1 písm. a) a § 38 ods. 1 písm. b) zákona č. 108/2024 Z. z.).

41. Vo svojej rozhodovacej činnosti k právnej úprave § 24 ods. 1, 5 a 6 zákona o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 21. júla 2020 do 30. júna 2024 už kasačný súd uviedol, že toto ustanovenie (rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Stk/1/2021 zo dňa 12. júla 2023, bod 53) „predstavuje nový právny mechanizmus, ktorý v prípade menej závažných porušení povinností podľa zákona o ochrane spotrebiteľa umožňuje upustiť od vydania rozhodnutia o uložení pokuty. Ide o pozitívnejšiu právnu úpravu pre potenciálneho páchatel'a správneho deliktu podľa § 24 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa v porovnaní s právnu úpravou účinnou do 20. júla 2020, ktorá takúto osobitnú úpravu kvázi „účinnnej ľútosti“ neobsahovala. Výsledkom jej uplatnenia je nevydanie rozhodnutia o uložení pokuty a zánik sankcionovateľnosti samotného skutku“

42. Rovnako vo svojej rozhodovacej činnosti kasačný súd uviedol, že v súlade s čl. 50 ods. 6 Ústavy je správny súd povinný zohľadniť zmenu právnej úpravy v prospech páchatel'a správneho deliktu aj vtedy, ak k nej dôjde v nadväzujúcom správnom súdnom konaní (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Asan 2/2019 zo dňa 5. novembra 2019, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky ako R 20/2021). Z rozhodnutia veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1SVs/2/2022 zo dňa 11. februára 2026 (bod 55) a z jemu predchádzajúceho rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C544/23 zo dňa 1. augusta 2025 tiež vyplýva, že aj kasačný súd je povinný zohľadniť zmenu v právnej úprave v prospech páchatel'a správneho deliktu, ku ktorej došlo v kasačnom konaní, ak (i) ide o vec správneho trestania a (ii) v predmetnej veci dochádza k vykonávaniu práva Európskej únie.

43. Ako už kasačný súd uviedol vyššie, v predmetnej veci nie je sporné, že ide o vec správneho trestania. V tejto veci bola sťažovateľka sankcionovaná za používanie nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Otázky ochrany spotrebiteľa pred používaním nekalých zmluvných podmienok majú svoj pôvod v európskom práve, konkrétne v čl. 2 písm. a), čl. 3 ods. 1 a 3 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých zmluvných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Spotrebiteľská smernica“). V súlade s čl. 7 a čl. 8b Spotrebiteľskej smernice, ktorý bol zavedený čl. 1 smernice Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2019/2161 zo dňa 27. novembra 2019, ktorou sa menia smernica Rady 93/13/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/6/ES, 2005/29/ES a 2011/83/EÚ, bola harmonizovaná tiež otázka sankčných mechanizmov pre porušovanie vnútroštátnych ustanovení vykonávajúcich Spotrebiteľskú smernicu. Sankcionovaním sťažovateľky v predmetnej veci a nadväzujúcim súdnym prieskumom v správnom súdnictve preto nepochybne dochádza k vykonávaniu práva Európskej únie. Preto je aj kasačný súd povinný zosúladiť výklad čl. 50 ods. 6 Ústavy so Súdnym dvorom Európskej únie komunikovaným výkladom čl. 49 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie.

44. S ohľadom na už uvedené preto kasačný súd musel prihliadnuť na skutočnosť, že právna úprava § 24 ods. 1, 5 a 6 zákona o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 21. júla 2020 do 30. júna 2024, ktorá nadobudla účinnosť v kasačnom konaní, predstavovala pre sťažovateľku potenciálne priaznivejšiu úpravu.

45. Kasačný súd sa pritom nestotožňuje s argumentáciou žalovaného, že dotknutá právna úprava nie je na prípad sťažovateľky aplikovateľná už len z toho dôvodu, že v prípade sťažovateľky nejde o „menej závažné porušenie povinnosti.“ V čase rozhodovania žalovaného totiž sťažovateľke mohla byť za zistené porušenia zákona uložená sankcia - peňažná pokuta v sadzbe do 66.400,- EUR (§ 24 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa). Rozhodnutím žalovaného bola pritom sťažovateľke uložená pokuta v sume 3.500,- EUR, teda na spodnej hranici zákonnej sadzby. Navyše žalovaný vo svojom rozhodnutí nepomenúva žiadne ďalšie aspekty, ktoré by významne zvýšili závažnosť zistených porušení (napr. poškodenie na strane spotrebiteľov, voči ktorým mali byť nekalé zmluvné podmienky uplatnené, vymáhanie týchto nekalých zmluvných podmienok zo strany sťažovateľky a pod.). Za tohto stavu

nemožno aplikáciu pozitívnejšej právnej úpravy § 24 ods. 6 zákona o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 21. júla 2020 do 30. júna 2024 na prípad sťažovateľky vylúčiť a je preto potrebné, aby sa správne orgány so zmenou právnej úpravy v ďalšom konaní náležite vysporiadali.

46. Kasačný súd si je rovnako vedomý skutočnosti, že s účinnosťou od 1. júla 2024 došlo k ďalšej zmene právnej úpravy, ktorá mohla pre sťažovateľku, v porovnaní s právnou úpravou na jej prípad aplikovanou, priniesť potenciálne nižšiu sankciu (§ 43 ods. 1 písm. a) zákona č. 108/2024 Z. z.) a aj nový režim odloženia vecí (§ 38 ods. 1 písm. b) zákona č. 108/2024 Z. z.). Keďže ide o viacpočetnú zmenu právnej úpravy, bude úlohou žalovaného posúdiť, ktorá právna úprava ako celok je pre sťažovateľku najvýhodnejšia (či § 24 ods. 1, 5 a 6 zákona o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 21. júla 2020 do 30. júna 2024 alebo § 43 ods. 1 písm. a) a § 38 ods. 1 písm. b) zákona č. 108/2024 Z. z.), a túto na vec následne aplikovať. Kombinácia rôznych znení v jednotlivých právnych úpravách pritom nie je prípustná.

47. Kasačný súd si je vedomý prechodného ustanovenia § 53 ods. 2 a 3 zákona č. 108/2024 Z. z., avšak k obdobnému ustanoveniu už vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že v prípade ak by prechodné ustanovenie „malo viesť k následkom rozporným s čl. 50 ods. 6 Ústavy a so zásadami správneho trestania (teda k uplatneniu pre páchatel'a nevýhodnejšej právnej úpravy) sa táto právna úprava neuplatní. Práve naopak, uplatní sa priamo ústavný princíp obsiahnutý v čl. 50 ods. 6 Ústavy (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Asan 6/2019 zo dňa 30. júna 2020 ako aj rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Asan 25/2020 zo dňa 26. apríla 2022 či sp. zn. 2Asan 11/2020 zo dňa 26. mája 2022 a iné)“ (rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Asan/9/2020 zo dňa 25. augusta 2022).

48. S ohľadom na vyššie uvedené preto kasačný súd zohľadnil zmenu právnej úpravy a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. S ohľadom na túto skutočnosť sa ďalšími, najmä procesnými námietkami sťažovateľky nezaoberal.

V. Záver

49. Sumarizujúc vyššie uvedené skutočnosti dospel kasačný súd k tomu záveru, že v predmetnej veci musí zohľadniť zmenu právnej úpravy v prospech páchatel'a správneho deliktu - sťažovateľky, a preto podľa § 462 ods. 2 v spojení s § 440 ods. 1 písm. g) a v spojení s § 453 ods. 2 a § 195 písm. c) a d) SSP napadnutý rozsudok správneho súdu zmenil tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

50. V ďalšom konaní bude žalovaný postupovať spôsobom načrtnutým kasačným súdom vyššie (najmä body 45 až 47 tohto rozsudku). Žalovaný je pritom viazaný vyjadreným právnym názorom kasačného súdu (§ 469 SSP).

51. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 SSP tak, že plne úspešnej žalobkyni/sťažovateľke priznal právo na úplnú náhradu trov kasačného konania, ako aj trov konania pred správnym súdom (§ 175 ods. 1 SSP). O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

52. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (§ 463 SSP v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.